

Comuna Mircea Vodă este situată în partea vestică a județului Constanța, la o distanță de 45 km de municipiul Constanța. În alcătuirea comunei intră 4 sate: Mircea Vodă (reședința comunei), Gherghina (Defcea), Satu Nou și Țibrinu (Geabacu).

Teritoriul comunei, întins pe o suprafață de 10.887 ha, se învecinează la N cu 3 comune: Seimeni, Siliștea și Tortomanu, la E cu municipiul Medgidia, la S cu canalul Dunăre-Marea Neagră, iar la V cu comuna Saligny (Azizia).¹ Drumul Național 22 C, Cernavodă-Constanța, asigură legătura cu reședința județului. Comuna are o stație CFR pe linia ferată Constanța-București.

Teritoriul administrativ al comunei este situat în Podișul Dobrogei de Sud, subunitatea Valea Carasu, având o altitudine de la 9 la 50 m. Ca resurse ale subsolului, în raza administrativă a comunei se găsesc cariere de exploatare a argilei caolinoase și a pietrei de construcție, la Gherghina, Mircea Vodă și Țibrinu.²

Din 1931, satul primește denumirea de Mircea Vodă, după cea a stației de cale ferată.³

Vechea denumire a localității este CELIBICHIOI, care derivă de la numele unui locuitor musulman Celebi, însemnând „satul lui Celebi”.⁴

Așezarea a fost întemeiată în timpul dominației otomane, fără a se putea preciza cu exactitate data.⁵

Registrele turcești (defter) din 1573 și 1584 consemnează așezarea cu toponimul „Çelebi (köy)”. Cu denumirea „Celebekiey”, satul este amintit în defterul din 1675-1676, ca aparținând kazalei Karasu; este însemnat pe harta statistică rusă ridicată în timpul războiului ruso-turc din anii 1828-1829; ca sat „devastat”, cu denumirea „Techilibi-keui”, este amintit de Ion Ionescu de la Brad (1850); ca așezare denumită „Çelebi”, aparținând kazalei Medgidia, apare în documentele turcești din fondul tapiurilor emise între anii 1864-1877.⁶

În perioada 1883-1914, majoritatea tătarilor care s-au ocupat de creșterea oilor părăsesc satul, așezându-se în Medgidia.⁷

În *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Constanța*, întocmit de Gr. Dănescu la 1897 se indică cu denumirea „Celibichioi”, așezarea veche, ca „sat în plasa Medgidia” și MIRCEA VODĂ, „un sat nou, clădit de curând ... cu numai 5 ha ocupate de vatra satului ... iar populația - 14 familii cu 60 suflete - este

compusă numai din români transilvăneni, numiți mocani sau ciobani, din cauză că se ocupă numai cu creșterea vitelor și în special a oilor ...”. Se adaugă și precizarea că „este stație de drum de fer”, pe linia Cernavodă-Constanța și „drumul comunal Celibichioi-Cernavodă trece prin sat”.⁸

La 1916, vatra satului Celibichioi ocupa 20 ha, iar populația, conform statisticii publicate de prefectul jud. Constanța, N.T.Negulescu, era de 658 de suflete, în totalitate români.⁹ Așezarea avea 24 de case cu o cameră, 40 cu 2 camere, 8 cu mai multe, 8 bordeie, 44 grajduri și șoproane.¹⁰

În timpul Primului Război Mondial, satul a fost ocupat de bulgari și nemți.¹¹

La 1922, conform datelor statistice prezentate de prefectul N.T.Negulescu, în Celibichioi erau 470 locuitori, toți de cetățenie română, și erau înregistrate 20 de case cu o cameră, 74 de case cu 2 camere, 10 case cu mai multe camere și 70 de grajduri și șoproane.¹²

În *Tabloul de împărțire administrativă a județului Constanța, cu modificările făcute până la 1 iulie 1936*, localitatea Mircea Vodă, figura cu statut de comună rurală, neavând în subordine administrativă nici un alt sat.¹³

Populația comunei, la 1 iulie 1970, era de 7.509 locuitori, la 1 iulie 1999 era de 6.257,¹⁴ iar la 1 ianuarie 2008, în localitatea Mircea Vodă se înregistrau 4.866 persoane¹⁵, ceea ce arată o involuție numerică a populației datorată migrării unei părți a populației active către centrele urbane.

În localitatea Mircea Vodă exista o biserică cu hramul „Sfinților Constantin și Elena”, construită în 1912¹⁶ și o școală înființată în 1903¹⁷.

Din punct de vedere al arhitecturii, casele din localitatea Mircea Vodă prezintă un puternic aspect urban, datorat apropierii de târgul și orașul Medgidia, către care s-au îndreptat dintotdeauna schimburi comerciale și dinspre care au pătruns de timpuriu progresele economice în toate domeniile, inclusiv cel al construcțiilor de locuințe.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, în *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Constanța*, alcătuit de Gr. Dănescu, așezarea era caracterizată ca având „case clădite după model, case mari, curate și bine îngrijite, având fiecare curtea, grădinița și fântâna sa.”¹⁸

Modelul la care se face referire este cel tradițional dobrogean, prezent în toate așezările provinciei, cu inerentele influențe ale mediului fizic, socio-economic și cultural, exercitate asupra fiecărei așezări.

Din punct de vedere al materialelor de construcție, s-au folosit piatra, pentru soclu și temelii, și chirpicii pentru ridicarea pereților.

Tipul de casă predominant este tricelular, cu prispă pe lungimea fațadei, cu stâlpi de lemn, parapet de scânduri și foișor specific satelor care au suferit în timp influența urbană. În anii 1960-1970, cele mai multe din locuințele ridicate în prima jumătate a secolului al XX-lea au fost renovate cu meșteri locali, astfel încât astăzi acestea se prezintă cu fațade tencuite cu terasit. Pe frontoanele foișoarelor apar profilate inițialele proprietarilor și anii de renovare a caselor. Prin zidirea prispelor și a pereților foișorului s-au obținut lărgirea dimensiunilor camerelor și marchiza de la intrare, uneori marcată prin coloane și arcade de zidărie.

În centrul așezării, în apropierea sediului administrativ al comunei, se află o casă tradițională dobrogeană, construită în primul deceniu al secolului al XX-lea, cu 2 încăperi și tindă mediană, cu prispă liberă la nivelul solului, dispusă pe toată fațada și pe una din laturi, cu toate anexele gospodărești în funcțiune. În urmă cu câțiva ani primăria din localitate a alocat fonduri pentru renovarea locuinței, astfel încât, în prezent, aceasta nu mai păstrează aspectul tradițional.

Informații prețioase cu privire la construirea caselor în prima jumătate a secolului al XX-lea ne-au fost furnizate de unul din constructorii de case din localitate, Ciobănuț Anton (n.1919), care împreună cu fratele său, Ciobănuț Ion, au ridicat multe case din localitate, după 1930. Înaintea acestora este menționat românul Ion „Mutu”.

Astfel, conform informațiilor lui Ciobănuț Anton, „piatra pentru fundații se aducea cu căruțele din cariera „La italieni”, de peste deal de Mircea Vodă, înspre Medgidia. Fiind piatră nisipoasă aceasta trebuia legată cu mortar. Din piatră nefasonată, legată cu mortar, s-au construit și gardurile gospodăriilor, cu coamă de pământ sau

ciment. Fundațiile caselor se săpau de la 30-40 cm adâncime până la 2m, în funcție de consistența solului. Peste fundație și soclu se ridicau pereții din cărămizi de chirpici, turnați în forme, lângă sat. La o locuință medie, de trei încăperi, intrau aproximativ 2000 de bucăți chirpici de dimensiuni mari sau 4000 de bucăți chirpici de dimensiuni mici. Podul casei se făcea numai din lemn, ordinea fiind următoarea: grinzi lungi „cosoroabe”, căpriori, grinda de coamă, șipcă, țigla. Țiglele de format mare sau mic se aduceau de la Medgidia sau, în cazul comanditarilor mai înstăriți, de la Tândărei (jud. Ialomița) și Jimbolia (jud. Timiș). În trei săptămâni, în medie, se termina construirea unei case.”

În comuna Mircea Vodă, foarte multe locuințe, anexe gospodărești, fântâni și garduri sunt construite din piatră de carieră, legată cu pământ, deoarece în peisajul local, piatra se găsea din abundență în cariere exploatate organizat sau individual.

Pentru studierea arhitecturii tradiționale din comuna Mircea Vodă sunt importante și alte construcții anexe, care se mai păstrează izolat în localitate:

Grajdul din piatră, încă bine conservat, aparținând gospodăriei lui Dedu Gh. Dumitru (n.1924) – gospodăria a aparținut bunicului său, venit din părțile Brăilei pentru a fi împrumutat. Este o construcție lungă, cu fundație și pereți din piatră de carieră, nefasonată, lipită cu ceamur, bicompartimentată și acoperiș în două ape, cu învelitoare din țigla. Tâmplăria este originală.

Gardurile tradiționale sunt construite din bolovani de piatră de carieră, legați cu pământ, având în treimea superioară cărămizi de chirpici, pământ bătut, învelitoare de oală sau țigla.

Fântânile din piatră sunt prezente aproape în fiecare gospodărie.

Se mai păstrează prăvălia satului construită în 1914.

NOTE:

1. Comuna Mircea Vodă, județul Constanța. *Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2009-2015*, p. 61.
2. *Carta verde a județului Constanța*, Editura Ex Ponto, Constanța 2000, p 219
3. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Constanța, Fond Prefectura Județului Constanța, dosar 15/1930, filele 9-29.
4. N. T. Negulescu, *Județul Constanța în anii 1916 și 1922/923*, Tipografia „Victoria”, Constanța, 1924, p. 204.

5. *Ibidem*, p. 204.

6. Anca Ghiță, *Toponimie și geografie istorică în Dobrogea medievală și modernă*, în „Memoriile secției de științe istorice”, seria IV, tom V, 1980, Editura Academiei R.S.R., București, 1982, p. 51.

7. Argentina Bărbulescu, *Așezări rurale*. în *Dobrogea. Studiu Etnografic. Românii autohtoni*, vol. I, coord. Maria Magiru, Muzeul de Artă Populară Constanța, 2003, p. 65.

8. Grigore Dănescu, *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Constanța*, Tipografia și fonderia de litere „Thoma Basilescu”, București, 1897, p. 592-593.
9. N.T. Negulescu, *op. cit.*, p. 205.
10. Ibidem, p. 208.
11. Argentina Bărbulescu, *op. cit.*, p. 66.
12. N.T. Negulescu, *op. cit.*, p. 208.

13. Arhivele Naționale, Direcția Județeană Constanța, Fond Prefectura Județului Constanța, dosar 62/1938, fila 49.
14. *Carta verde...*, p. 219.
15. *Strategia de dezvoltare ...*, p. 62.
16. N.T. Negulescu, *op. cit.*, p. 209
17. *Ibidem*, p. 209.
18. Grigore Dănescu, *op. cit.*, p. 593.

Mircea Vodă - Casa nr. 1

Proprietar actual: chiriași; Adresă: str. Principală, nr. 146; Proprietari anteriori: David Gheorghe și Alexandra – decedați; Date despre locuință ne-au fost oferite de Petre Milica, n.1929. Proprietarii, fiind înstăriți, au contribuit la construirea bisericii din localitate, terminată în 1912, moment în care casa lor era deja construită. Vechime: primul deceniu al secolului al XX-lea, constructori români; Stare de conservare: bună; Sisteme de construcție, materiale: Fundație: piatră; Soclu: înalt, din piatră, adaptat terenului în pantă; Pereți: chirpici, lipiți cu pământ, văruiți cu alb; Acoperiș: în patru ape; Învelitoare: țiglă, cu 2 lucarne. Tipul de plan: Locuință trichelulară, cu modificarea planului inițial prin adăugarea în

spatele casei a trei încăperi sub aplecătoarea rezultată din prelungirea în pantă a acoperișului. Prezintă prispă din piatră pe 2 laturi, cu garduț din șipci de lemn, cu pazie cu traforuri și foisor pe platforma înălțată din piatră, în prezent cimentuită. Stâlpii de lemn ai prispei sunt cei originali, vopsiți cu verde. Foisorul nu s-a mai păstrat în forma originală, amenajându-se o aplecătoare rudimentară în pantă. Tinda are ușă de acces în două canaturi, flancată de ferestre înguste, cu ochi de geam orizontal deasupra ușii de la intrare. Încăperile laterale au câte două ferestre alipite, la fațadă. Tâmplăria de acest fel este comandată în ateliere de tâmplărie de la Medgidia.

Mircea Vodă - Casa nr. 2

Proprietar: Ciobănuț Anton, n.1919, în Basarabia, venit în Mircea Vodă cu părinții în 1929; în actuala casă stă din 1967, când s-a căsătorit cu Ecaterina Ciobănuț; Proprietar anterior: Tatu Neculai, născut în Mircea Vodă, tatăl Ecaterinei Ciobănuț; Vechime: cu aproximație, în primul deceniu al secolului al XX-lea; constructorul casei a fost românul Ion „Mutu”, cel care a construit casele din Mircea Vodă înainte de 1930, când Anton Ciobănuț și fratele său, Ioan Ciobănuț au devenit constructori de case. Intervenții ulterioare: Casa a avut inițial 3 camere și prispă cu foisor; în 1967 s-au adăugat, în spatele casei, sub aplecătoare 3 camere, s-a zidit prispa, lărgindu-se camerele, iar foisorul închis s-a transformat în marchiză. Sisteme de construcție, materiale: Fundație: piatră; Soclu: piatră; Pereți: chirpici, tencuită cu terasit; Șarpantă:

lemn; Acoperiș: în 2 ape, atât la casă cât și la foisor; Învelitoare: înainte era țiglă mare de Cernavodă, acum – țiglă mică de Medgidia; Tipul de plan: Casa a suferit numeroase intervenții ulterioare, atât asupra planului, cât și al aspectului exterior. Inițial, locuința avea un plan trichelular, cu tindă mediană și 2 încăperi laterale, prispă pe toată fațada, cu foisor și stâlpi de lemn. În 1967, s-au adăugat în spatele casei, sub aplecătoare 3 încăperi cu funcții diferite (bucătărie, hol, cameră de locuit) și s-a amenajat un beci sub camera de locuit din spatele casei, dreapta. S-a zidit prispa, lărgindu-se camerele din față, iar foisorul s-a zidit, de asemenea, transformându-se în marchiză. S-a păstrat frontonul din scândură al foisorului și tâmplăria originală a casei, cu precizarea că ușa de la tindă și cele 2 ferestre s-au montat la intrarea în marchiză.

Mircea Vodă - Casa nr.3

Proprietar: Telehoiu Gheorghe, n. 1943, Mircea Vodă; Adresa: str. Principală, nr. 152; Proprietar anterior: Telehoiu D. Ion, n.1907, Mircea

Vodă, casa a aparținut unei mătuși venite din Brăila, fiind cumpărată în 1905 de la un localnic. Vechime: din informațiile actualului proprietar, casa a fost

construită în 1890; meșter român. Intervenții ulterioare: fațada casei a fost renovată; învelitoarea inițială din olană a fost schimbată cu țiglă, apoi cu tablă; stâlpii de lemn ai prispei au fost înlocuiți cu stâlpi din țevă. Sisteme de construcție, materiale: Fundație: piatră; Soclu: piatră; Pereți: chirpici, tencuită cu terasit, văruiță brun închis; Șarpantă: lemn; Acoperiș: în patru ape, la casă, și în două ape la foișor; Învelitoare: tablă. Tipul de plan: Locuință trichelulară, cu tindă mediană și încăperi laterale egale ca dimensiuni. Prezintă prispă liberă din piatră, pe trei laturi, pazie cu traforuri, și foișor cu fronton din scânduri. Lemnăria este originală.

Accesul în tindă se face pe ușa cu două canaturi, flancată de ferestre foarte înguste și ochi de geam orizontal, deasupra ușii. Încăperile laterale prezintă câte două ferestre la fațadă. Tâmplăria de acest tip este comandată, după precizările informatorului, la Medgidia, unde exista un atelier de tâmplărie urbană. În spatele casei, în dreptul tindei, sub aplecătoarea rezultată din prelungirea acoperișului, s-a adăugat o încăpere cu rol de magazie și hol de acces spre curtea cu anexele gospodărești din spatele casei. Sub această încăpere, cu acces prin podea, a fost amenajat beciul căptușit cu piatră.

Mircea Vodă – Casa nr.1

Mircea Vodă – Casa nr.2

Mircea Vodă – Casa nr.3

Mircea Vodă – Case

Mircea Vodă - Case